

LBRIS

We know

books

**MARIO
VARGAS
LLOSA
CASA
VERDE**

Traducere din spaniolă de
MONA ȚEPENEAG

HUMANITAS
fiction

Nota traducătorului / 5

Prolog / 9

UNU / 13

DOI / 102

TREI / 171

PATRU / 263

EPILOG / 333

Sergentul își aruncă o privire spre maica Patrocinio și viespea e tot acolo. Barca se leagănă pe apele tulburi, printre două ziduri de copaci care răspândesc un abur fierbinte, lipicios. Ghemuiți sub acoperământul din frunze de palmier, goi până la brâu, jandarmii dorm la căldura soarelui galben-verzui de amiază: capul Piciului zace peste pântecul Barosanului, Roșcovanul e lac de sudoare, Oacheșul sforăie cu gura căscată. O umbreluță de țanțari escortează barca, printre trupuri se mișcă fluturi, viespi, muște grase. Motorul sforăie și el, se îneacă, sforăie, și pilotul Nieves ține cârma cu stânga, cu dreapta fumează și chipul lui, lucios, rămâne neclintit sub pălăria de pai. Pădureniiăștia nu erau normali, de ce nu nădușeau ca toți oamenii? Țeapănă, maica Angélica stă la pupă, cu ochii închiși, fața îi e îngrozitor de zbârcită, din când în când scoate vârful limbii, soarbe sudoarea de pe mustață și scuipe. Sărmana băbuță nu ținea la o tăvăleală ca asta. Viespea își scutură aripioarele albastre, își ia zborul lin de pe fruntea trandafirie a maicii Patrocinio, dispare desenând cercuri în lumina albă și pilotul se pregătea să stingă motorul, dom' sergent, încă puțin și soseau, după râpa asta venea Chicais. Sergentului însă îi spunea inima că n-o să fie nimeni. Zgomotul motorului încetează, maicile și jandarmii deschid ochii, își înalță capetele, privesc. În picioare, pilotul Nieves apleacă prora la dreapta și la stânga, barca se apropie în liniște de țarm. Jandarmii se ridică în picioare, își pun cămășile, chipiele, își aranjează cizmele. Gardul de vegetație de pe malul drept se întrerupe brusc după cotul râului, și o râpă înaltă, o scurtă paranteză de pământ roșiatic, coboară până la un

golf minuscul cu nămol, pietriș și crânguri de stof și de ferigă. La țarm nu se zărește nici o luntre, pe mal nici o siluetă ome-nească. Barca atinge fundul de nisip. Nieves și jandarmii sar jos, se bălăcesc în noroiul plumburiu. Un cimitir, inima nu se înșela, aveau dreptate mangacherii. Sergentul stă aplecat la proră, pilotul și jandarmii târăsc barca spre uscat. Acum să le ajute pe maici, să le facă scăunel cu mâinile, nu cumva să se ude. Maica Angélica stă foarte gravă în brațele Oacheșului și Barosanului, maica Patrocinio șovăie când Piciul și Roșcovanul își împreunează mâinile ca s-o ridice și, când se așază, se face roșie ca racul. Jandarmii străbat plaja clătînându-se, le duc pe maici până unde se termină nămolul. Sergentul sare, ajunge la poala râpei și maica Angélica se și cațără pe povârniș, foarte sigură pe ea, urmată de maica Patrocinio, amândouă merg de-a bușilea, dispar într-un vârtej de praf roșu. Pământul râpei e moale, alunecă la fiecare pas. Sergentul și jandarmii înaintează înfundați până la genunchi, cu trupurile încovoiate, înecați în praf, cu batista la gură, Barosanul strănutând și scuipând. Când ajung sus își scutură unul altuia uniformele și sergentul cercetează locul: un luminiș ca un cerc, un pumn de colibe cu acoperiș conic, din loc în loc tarlale semănate cu manioc și banani, și de jur-împrejur doar pădure deasă. Printre colibe, copăcei cu pungi ovale, atârând de crengi: cuiburi de *paucares*. El îi spusese, maică Angélica, era clar, nici un suflet, se vedea doar. Dar maica Angélica merge încoace și încolo, intră într-o colibă, iese și-și bagă capul în cea de alături, sperie muștele bătând din palme, nu se oprește nici o clipă, și așa, de departe, fără contur din cauza prafului, nu mai e o bătrână, ci un anterior ambulant, țea-păn, o umbră plină de energie. În schimb, maica Patrocinio stă nemișcată, cu mâinile ascunse sub rasă și ochii țintă spre satul pustiu. Câteva crengi se mișcă scârțâind, o escadră de aripi verzi, ciocuri negre și piepturi albastre fâlfâie sonor pe deasupra colibelor pustii din Chicais, jandarmii și maicile le urmăresc cu privirea până când le înghite hățişul, apoi larma lor se mai aude un timp. Erau papagali, bine de știut în caz că lipsește mâncarea. Dau însă dizenterie, maică, adică te apucă pântecăraia. În râpă se ivește o pălărie de pai, chipul

pârilit de soare al pilotului Nieves; așadar aguarunii s-au speriat, măicuțelor. De încăpățânate ce-au fost, cine le-a pus să nu-l asculte. Maica Angélica se apropie, privește încoace și încolo cu ochii ei mici și zbârciți, mâinile noduroase, rigide, cu pete cafenii, se mișcă în fața chipului sergentului: erau pe aici pe aproape, nu-și luaseră lucrurile, trebuia să-i aștepte să se întoarcă. Jandarmii se privesc, sergentul își aprinde o țigară, doi *paucares* zboară dintr-o parte în alta prin văzduh, penele lor negre și aurii scânteiază cu o strălucire umedă. Până și păsărele, de toate erau în Chicais. În afară de aguaruni, și Barosanul începe să râdă. De ce să nu pice peste ei pe nepusă masă? Maica Angélica gâfâie; dar nu-i cunoști, măicuță, puful cu fire albe de păr din bărbie îi tremură ușor, le era frică de creștini și se ascundeau, nici gând să se mai întoarcă, cât or să stea aici n-o să se vadă nici picior de aguarun. Bondoacă, durdulie, maica Patrocinio e și ea acolo, între Roșcovan și Oacheș. Dar anul trecut doar nu s-au ascuns, le-au ieșit în întâmpinare și le-au și dăruit o *gamitana* proaspătă, dom' sergent nu-și aducea aminte? Dar atunci nu știau, maică Patrocinio, acuma însă știu, trebuie să înțelegeți asta. Jandarmii și pilotul Nieves se așază pe pământ, se descălță, Oacheșul își destupă plosca, bea și oftează. Maica Angélica își înalță capul: să așeze corturile, dom' sergent, un chip ofilit, să pună plasele împotriva țăntarilor, o privire apoasă, or să-i aștepte să se întoarcă, o voce dogită, și să nu-i facă ei mutra asta, avea ea destulă experiență. Sergentul azvârle țigara, o îngroapă cu piciorul, ce-i păsa lui, băieți, ia puneți-vă în mișcare. Și atunci izbucnește un cotcodăcit și dintr-un tufiș de bălării țâșnește o găină. Roșcovanul și Piciul scot un strigăt de bucurie; neagră, o fugăresc, stropită cu alb, o prind, și ochii maicii Angélica scot scânteii, tâlharii, ce făceau, pumnul ei tremură în aer, ce, era a lor, să-i dea drumul, și sergentul zicea să-i dea drumul, dar măicuțelor, dacă aveau să rămână acolo, trebuiau să mănânce, nu puteau să rabde de foame. Maica Angélica nu va îngădui asemenea abuzuri, ce încredere puteau să mai aibă în ei dacă le furau păsările? Maica Patrocinio încuviințează și ea, dom' sergent, să furi înseamnă să-l mâni pe Dumnezeu, cu chipul ei rotund și blând, nu știa

cele zece porunci? Găina e lăsată jos, cotcodăcește, se caută de purici sub aripi, o ia la fugă legănându-se și sergentul dă din umeri: ce să-și mai facă iluzii dacă ele îi cunosc tot atât sau chiar mai bine ca el? Jandarmii se îndepărtează spre râpă, prin pomi tipă din nou papagali și *paucares*, se aude zumzâit de insecte, un vânt ușor mișcă frunzele de *yarina* de pe acoperișurile din Chicais. Sergentul își slăbește șireturile de la cizme, bombăne printre dinți, cu gura strâmbă și pilotul Nieves îl bate cu palma pe umăr, dom' sergent, nu trebuia să se enerveze, ci să ia lucrurile cu calm. Și sergentul arată pe furie spre maici, don Adrián, trebușoarele astea îl plictiseau de moarte. Maicii Angélica îi era grozav de sete, poate avea și puțină febră, sufletul era tot curajos, dar trupul era plin de beteșuguri, maică Patrocinio, și ea nu, nu, nu trebuia să spună așa ceva, maică Angélica, cum or să urce jandarmii, o să bea o limonadă și-o să se simtă mai bine, o să vadă. Îl bârfeau pe el? Sergentul privește distrat în jur, îl credeau dobitoc? își face vânt cu chipiul, găinușele astea două! și brusc se întoarce spre pilotul Nieves; să ai secrete cu alții de față înseamnă lipsă de educație, dar ia uitați-vă, dom' sergent, jandarmii se întorceau în goană. O barcă? și Oacheșul, da, cu aguaruni? și Roșcovanul da, dom' sergent, și Piciul da, și Barosanul, și maicile, da, da, merg încoace și încolo fără nici o direcție și întrebă, și sergentul, să se întoarcă Roșcovanul la râpă și să-i anunțe dacă urcă, ceilalți să se ascundă și pilotul Nieves adună cizmele de pe jos, puștile. Jandarmii și sergentul intră într-o colibă, maicile rămân în poiană, măicuțelor, ascundeți-vă, maică Patrocinio, iute, maică Angélica. Ele se privesc, își vorbesc în șoaptă, încep să țopăie, intră în coliba din față și, din desișul în care e ascuns Roșcovanul, arată cu un deget râul, acum coborau, dom' sergent, legau barca la mal, acum urcau, dom' sergent, și el, blegul, să vină să se ascundă, Roșcovanul, să nu doarmă. Întinși pe burtă, Barosanul și Piciul stau la pândă, privind prin găurile peretelui făcut din trunchiuri de *chonta*; Oacheșul și pilotul Nieves stau în picioare în fundul colibeii, și Roșcovanul vine în goană, se ghemuiește lângă sergent. Uite-i, maică Angélica, uite-i, și maica Angélica o fi ea bătrână, dar avea încă vederea bună, maică Patrocinio,

îi vedea, erau șase. Bătrâna, pletoasă, poartă un șorț scurt, albicios și două tuburi de carne moale închisă la culoare îi atârnă până la brâu. După ea, doi bărbați fără vârstă, scunzi, pântecoși, cu picioare scheletice, sexul acoperit cu petice de pânză gălbuie prinse cu liane, fesele descoperite, părul în ciucuri până la sprâncene. Cară ciorchini de banane. Apoi vin două fete cu coronite din tulpini de plante, una poartă un cercel în nas, cealaltă brățări de piele la glezne. Umblă goale ca și băiețașul care se ține după ele, ăsta pare mai mic și e mai slab. Privesc poiana pustie, femeia deschide gura, bărbații dau din cap. Aveau să le vorbească, maică Angélica? și sergentul, da, acum ieșeau maicile, atenție, băieți. Cele șase capete se întorc în același timp, rămân nemișcate. Maicile înaintează spre grup cu pași domoli, zâmbind, și în același timp, aproape neobservați, aguarunii se lipesc unii de alții, într-o clipă formează un singur trup pământiu și compact. Cele șase perechi de ochi nu se dezlipesc de pe cele două chipuri cu zbârcituri întunecate care plutesc spre ei, dacă se împotriveau să-și ia tălpășița, băieți, nici vorbă de împușcături sau să bage groaza în ei. Le lăsau să se apropie, dom' sergent, Roșcovanul credea c-or s-o rupă la fugă văzându-le. Și ce crude fetele, ce tinerele, nu-i așa, dom' sergent? Barosarul ăsta era fără leac. Maicile se opresc și, în același timp, fetele dau înapoi, întind mâinile, se agață de picioarele bătrânei care a început să-și lovească umerii cu palma, fiecare izbitoră îi zguduie sânii foarte lăsați, îi leagănă încoace și încolo: Domnul să-i aibă în pază. Și maica Angélica scoate un bolborosit, scuipe, aruncă un șuvoi de sunete scârțâite, aspre și șuierătoare, se întrerupe ca să scuipe și, falnică, marțială, continuă să bolborosească, mâinile ei se agită, desenează contururi solemne în fața chipurilor nemișcate, palide, nepăsătoare ale aguarunilor. Le trâncănea pe limba lor păgânească, băieți, și scuipe măicuța ca o adevărată *chuncha*. Asta trebuie că le plăcea, dom' sergent, să le vorbească o creștină pe limba lor, dar nu trebuia să facă atâta tărăboi, băieți, dacă-i aud se sperie. Bolborositul maicii Angélica ajunge până la colibă deslușit, puternic, strident, și până și Oacheșul și pilotul Nieves spionează acum poiana, cu fetele lipite de perete. Îi

băgase în cofă, băieți, ce deșteaptă călugărița, și maicile și cei doi aguaruni își zâmbesc, își fac plecăciuni. Și tare cultă, dom' sergent știa că la mânăstire tot timpul nu făceau decât să studieze? Poate că se și rugau, Piciule, pentru păcatele lumii ăsteia. Maica Patrocinio îi zâmbește bătrânei, aceasta își mută privirea și rămâne foarte serioasă, cu mâinile pe umerii fetelor. Ce și-or fi spunând, dom' sergent, de tot vorbeau. Maica Angélica și cei doi bărbați se strâmbă, gesticulează, scuipă, își iau vorba din gură, și, dintr-odată, cei trei copii pleacă de lângă bătrână, se fugăresc, râd cât îi ține gura. Prichindelul se uita la ei, băieți, nu-și lua ochii de aici. Ce slăbuț era, dom' sergent băgase de seamă? ce căpățână groaznică și un trupșor atât de puțintel, parcă era un păianjen. Sub încâlceala părului, ochii mari ai copilului priveau țintă coliba. E uscat ca o furnică, picioarele îi sunt strâmbe și slăbănoage. Deodată ridică mâna, urlă, băieți, rahiticul, dom' sergent și se încinge o mare forfotă în spatele peretelui, înjurături, izbituri și în poiană izbucnesc strigăte guturale când jandarmii năvălesc alergând și împiedicându-se. Să lase jos puștile alea, zevzecii, bostani necopti, maica Angélica le arată jandarmilor pumnii, furioasă, aha, or să vadă ei ce pătesc cu locotenentul. Cele două fete își ascund capul la pieptul bătrânei, îi strivesc sânii moi și băiețelul rămâne nedumerit, la jumătatea drumului între jandarmi și maici. Unul din aguaruni scapă ciorchinele de banane, pe undeva cotcodăcește găina. Pilotul Nieves stă în pragul colibeii, cu pălăria de pai dată pe spate, cu o țigară între dinți. Ce-și închipuie dom' sergent, și maica Angélica sare-n sus, de ce se băga unde nu-i fierbe oala? Dar, dacă lăsau puștile în jos, or să și-o ia în cap, maică, ea îi arată pumnul plin de pistrii, și el, coborâți mauserile, băieți. Suavă, maica Angélica continuă să vorbească aguarunilor, mâinile ei țepene desenează figuri, domol, convingător, încetul cu încetul bărbații se înmoaie, răspund acum monosilabic și ea, zâmbitoare, neînduplecată, continuă să bolborosească. Băiețelul se apropie de jandarmi, miroase puștile, le pipăie. Barosanul îl lovește ușor peste frunte, el se ghemuiește și începe să scheaune, e neîncrezător puiul de târfă și burta fleșcăită a Barosanului se zguduie de râs, și gușa, și obrajii. Maica

Patrocinio face fețe-fețe, nerușinatul, ce-i ieșea pe gură, de ce erau atât de lipsiți de respect, ești un mârlan și Barosanul — mii de scuze, își leagă fâstâcit capul de bou, l-a luat gura pe dinainte, maică, i se împleticește limba. Fetitele și băiatul se apropie de jandarmi, îi examinează, îi ating cu vârful degetelor. Maica Angélica și cei doi bărbați bolborosesc prietenește și soarele încă mai strălucește în depărtare, dar de jur-împrejur totul e mohorât și deasupra pădurii se îngrămădește altă pădure de nori albi și pufoși; stă să plouă. Maica Angélica începuse cu insultele, maică, și ei ce răspunseseră? Maica Patrocinio zâbește, nerodul, bostanul nu e o insultă, ci o plantă tare ca și capul lui, și maica Angélica se întoarce spre dom' sergent: or să mănânce cu ei, să aducă sus darurile și limonadele. El încuviințează, dă instrucțiuni Piciului și Roșcovanului, arătându-le râpa, banane verzi și pește crud, băieți, un banchet comandat de maică, mama ei. Copiii le dau târcoale Barosanului, Oacheșului și pilotului Nieves, iar maica Angélica, bărbații și bătrâna așază frunze de banan pe jos, intră în colibe, aduc vase de argilă, manioc, aprind un foc mic, înfășoară peștii în frunze pe care le înnoadă cu liane și le apropie de flacăra. Să-i aștepte pe ceilalți, dom' sergent? Așa n-o să se termine niciodată, și pilotul Nieves își azvârle țigara, ceilalți n-or să se întoarcă, dacă au plecat înseamnă că n-aveau chef de vizite și ăștia or s-o șteargă la prima nebăgare de seamă. Da, dom' sergent știa și el asta, numai că degeaba, nu te puteai lupta cu maicile. Piciul și Roșcovanul se întorc cu pungile și termosurile, maicile, aguarunii și jandarmii stau pe jos în cerc lângă frunzele de banan și bătrâna alungă insectele cu mâna. Maica Angélica împarte darurile și aguarunii le primesc fără să dea semne de entuziasm, dar după aceea, când maicile și jandarmii încep să mănânce bucățele de pește pe care le smulg cu mâna, cei doi bărbați, fără să se privească, deschid pungile, mângâie oglinjoarele și colierele, își împart mărgelile colorate, ochii bătrânei încep dintr-odată să sticlească de lăcomie. Fetele se ceartă pe o sticlă, băiețelul mestecă cu furie, și sergentul o să se îmbolnăvească de stomac, o să-l apuce diareea, o să se umfle ca un broscoi pântecos, or să-i iasă bube, or să crape și o să curgă puroi.

Ține bucata de pește lângă buze, ochisorii îi clipesc și Oacheșul, Piciul și Roșcovanul fac și ei nazuri, maica Patrocinio închide ochii, înghite, fața i se schimonosește și doar pilotul Nieves și maica Angélica întind mereu mâinile spre foile de banan și cu un fel de desfătare nerăbdătoare fărâmițează carnea albă, o curăță de oase și o duc la gură. Toți pădurenii ăștia erau puțin sălbatici, până și maicile, cum mâncau. Sergentul scoate un râgâit, toți îl privesc și el tușește. Aguarunii și-au pus colierele, și le arată unul altuia. Mărgelușele de sticlă sunt roșii și contrastează cu tatuajul care împodobeste pieptul bărbatului cu șase brățări de mărgeluțe la un braț și trei la celălalt. La ce oră vor pleca, maică Angélica? Jandarmii sunt atenți la sergent, aguarunii nu mai mestecă. Fetele întind mâinile, ating timid colierele strălucitoare, brățările. Trebuiau să-i aștepte pe ceilalți, dom' sergent. Aguarunul tatuat bolborosește ceva și maica Angélica, da, dom' sergent, vezi, trebuie să mănânce, îi jignea cu atâtea nazuri câte făcea. Lui nu-i era foame, dar avea să-i spună ceva, măicuță, nu mai puteau rămâne multă vreme în Chicais. Maica Angélica are gura plină, domnul sergent venise să fie de ajutor, mâna ei micuță și tare ca piatra strânge un termos de limonadă, nu să dea ordine. Piciul îl auzise pe locotenent ce spusese? iar acesta, să se întoarcă înainte de opt zile, maică. Trecuseră deja cinci și câte trebuiau pentru întoarcere, don Adrián? trei zile, asta dacă nu plouă, vedeti, așa era ordinul, maică, n-avea de ce să se certe cu el. Pe lângă zgomotul conversației dintre sergent și maica Angélica, se mai aude unul, mai aspru. Aguarunii discută cât îi ține gura, își izbesc brațele și-și compară brățările. Maica Patrocinio înghite și deschide ochii, și dacă ceilalți nu se întorceau? dacă zăboveau o lună până să se întoarcă? sigur că era doar o părere, și închide ochii, poate se înșela ea, și înghite. Maica Angélica se încruntă, fața i se încrețește mai tare, cu mâna își mângâie smocul de păr alb din bărbie. Sergentul bea o înghițitură din ploscă: mai rău ca un purgativ, toate se încălzesc în regiunea asta, nu era clima din regiunea lui, asta de aici putrezea totul. Barosanul și Roșcovanul s-au lăsat pe spate, cu chipiele pe față, și Piciul voia să știe dacă puteai fi sigur de asta, don Adrián, și Oacheșul, sigur, să

spună mai departe, să povestească, don Adrián. Erau pe jumătate pește și pe jumătate femeie, stăteau în fundul apei așteptându-i pe înecați, și cum se răsturna o barcă, imediat veneau și-i înhățau pe creștini și-i duceau în palatele lor din adâncuri. Îi puneau în niște hamace care nu erau de iută, ci de năpârci și acolo își făceau poftetele cu ei, și maica Patrocinio — acum vorbeau de superstiții? iar ei, nu, nu — și se mai credeau creștini? nu despre asta vorbeau, măicuță, ci dacă o să plouă. Maica Angélica se apleacă spre aguaruni bolborosind blând, zâmbind cu încăpățănare, ține mâinile împreunate și bărbații, fără să se miște de pe locul lor, se ridică puțin câte puțin, întind gâturile ca niște bătlani care stau la soare pe malul râului și se ivește un vaporas, ceva le întunecă, le dilată pupilele și pieptul unuia se umflă, tatuajul îi iese în relief, se șterge, apare din nou și ei se apropie din ce în ce mai mult de maica Angélica, foarte atenți, gravi, muți, și bătrâna pletoasă își desface mâinile, le apucă pe fete. Flăcăiașul mănâncă mai departe, băieți, acu-i acu', se îngroașă gluma, atenție. Pilotul, Piciul și Oacheșul nu scot o vorbă. Roșcovanul se ridică cu ochii înroșiți și-l scutură pe Barosan, un aguarun se uită pieziș la dom' sergent, apoi la cer, și acum bătrâna le ia în brațe pe fete și le strivește de sânii ei lungi și murdari, și ochii băiețelului alunecă de la maica Angélica la bărbați, de la ei la bătrână, de la ea la jandarmi și la maica Angélica. Aguarunul tatuat începe să vorbească, celălalt îl urmează, apoi bătrâna, o furtună de sunete înăbușă vocea maicii Angélica, care acum neagă cu capul și cu mâinile, și dintr-odată, tot sforăind și scuipând, agale, ceremonioși, cei doi bărbați se despoaie de coliere, brățări și o ploaie de mărgele cade pe foile de banan. Aguarunii întind mâinile spre resturile de pește, printre care se prelinge un râu subțire de furnici cenușii. Se cam posomorâseră, băieți, dar ei erau gata, dom' sergent, doar să dea ordin. Aguarunii curăță resturile de carne albă și albastră, prind furnicile cu unghiile, le strivesc și, cu multă grijă, înfășoară mâncarea în frunzele vânoase. Piciul și Roșcovanul să vadă de fete, dom' sergent și Barosanul le lăsau în grija lor, ce norocoși. Maica Patrocinio e foarte palidă, își mișcă buzele, degetele ei strâng mărgelele negre ale unor

IBDIS | We know
Profs

mătănii, și dom' sergent să nu uite că sunt copile, da, știa și el asta, știa și el, iar Barosanul și Oacheșul să-i țină liniștiți pe golani ăștia și maica să n-aibă nici o grijă, și maica Patrocinio să nu cumva să facă vreo necuviință, și pilotul are în sarcină să ducă lucrurile, băieți, fără brutalități; Sfântă Fecioară, Maica Domnului! Toți contemplă buzele fără sânge ale maicii Patrocinio, și ea se roagă pentru noi, frământă între degete mătăniile negre, și maica Angélica, liniștește-te maică, și sergentul, gata, acu-i acu. Se ridică în picioare fără nici o grabă. Barosanul și Oacheșul își scutură pantalonii, se apleacă, își iau puștile și țin-te acum alergătură, scheunături și într-o clipă se iscă o învâlmășeală, băiețelul își acoperă fața, în ceasul morții noastre, cei doi aguaruni au rămas țepeni, amin, le clănțane dinții și ochii lor privesc nedumeriți puștile care-i ținesc. Dar bătrâna s-a ridicat în picioare împotrivindu-se cu îndârjire Piciului, iar fetele se zbat ca niște țipari în brațele Roșcovanului. Maica Angélica își acoperă gura cu o batistă, praful crește și se îngroașă. Barosanul strănută și sergentul, gata, puteau merge spre râpă, băieți, maică Angélica. Și pe Roșcovanul cine-l ajută, dom' sergent, nu vedea că-i scapă din mână? Piciul și bătrâna se rostogolesc pe jos îmbrățișați, să meargă Oacheșul să-l ajute, dom' sergent o să-l înlocuiască, o să-l păzească pe golan. Maicile merg spre râpă ținându-se de braț, Roșcovanul târăște două arătări băgate una într-alta care se zbăteau de-a valma, și Oacheșul zgâlțâie cu furie pletele bătrânei până când Piciul se eliberează și se ridică în picioare. Dar bătrâna sare după ei, îi ajunge, îi zgârie și sergentul, e gata, Barosane, au plecat. Tot ochindu-i pe cei doi bărbați, se dau înapoi, alunecă pe călcâie și aguarunii se ridică în aceeași clipă și înaintează magnetizați de puști. Bătrâna sare ca o lăcustă, cade și prinde două perechi de picioare, Piciul și Oacheșul se clatină, Sfântă Fecioară, cad și ei, și maica Patrocinio să nu mai strige așa. O briză iute vine dinspre râu, urcă panta și se întetește cu vârtejuri învăluitoare, portocalii și boabe tari de pământ zburând în aer ca niște țânțari. Cei doi aguaruni rămân cumiți în fața puștilor și râpa e foarte aproape. Dacă o ștergeau, Barosanul să tragă? Și maica Angélica, brută, putea să-i omoare. Roșcovanul

o prinde de braț pe fata cu cerceșii, de ce nu coborau, dom' sergent? pe cealaltă de gât, îi scăpau, acușica îi scăpau, iar ele nu strigă, dar se smucesc, și capetele, umerii, picioarele lor se luptă și izbesc și tremură și pilotul Nieves trece încărcat de termosuri: trebuie să se grăbească, don Adrián, mai era ceva? Nu, nimic, la dispoziția domnului sergent. Piciul și Oacheșul o țin pe bătrână de umeri și de păr și ea stă chir-cită, scheunând, din când în când îi lovește cu mâinile fără putere peste picioare și binecuvântat era rodul, Maică, Maică, pântecelui tău, și Roșcovanului îi scăpau, Isus. Omul cu tatuaj privește pușca Barosanului, bătrâna scoate un urlet și se pune pe plâns, două fire umede își croiesc șanțuri subțiri în crusta de praf de pe fața ei, și Barosanul să nu facă pe nebunul. Dar dacă o ștergea, dom' sergent, el îi spârgea capul, măcar cu patul puștii, dom' sergent, și se sfârșea odată cu circul ăsta. Maica Angélica își ia batista de la gură: sălbaticul, de ce spunea răutăți? de ce îi dădea voie dom' sergent? și Roșcovanul, putea să coboare? tâlhăroaicele astea îl jupuiau de viu. Mâinile fetelor nu ajung până la fața Roșcovanului, doar până la gâtul plin cu dungulițe vinete, și i-au sfâșiat cămașa și i-au smuls nasturii. Din când în când parcă-și pierd suflarea, trupul li se înmoaie și gem și iar atacă, picioarele goale se izbesc de cizmele Roșcovanului, el înjură și scutură, ele continuă pe tăcute, și maica să coboare odată, ce așteaptă, și Roșcovanul și maica Angélica, de ce le strângea așa, doar erau niște copile? al pântecelui tău, Isus, Maică, Maică. Dacă Piciul și Oacheșul îi dădeau drumul, bătrâna sărea pe ei, dom' sergent, ce să facă? și Roșcovanul, să se ocupe ea de ele, și atunci să vedem, maică, ia uite cum îl zgâriau. Sergentul agită pușca, aguarunii se împotrivesc, fac un pas înapoi, și Piciul și Oacheșul dau drumul bătrânei, cu mâinile gata să se apere, dar ea nu se mișcă, doar își freacă ochii, iar băiețelul, parcă aruncat de ape, se ghemuiește și-și îngroapă fața între sânii lichizi. Piciul și Oacheșul coboară povârnișul, după puțin timp un zid tran-dafiriu îi înghite, și cum dracu' să le coboare Roșcovanul singur, ce-i apucase, dom' sergent, de ce plecau ăștia, și maica Angélica se apropie de el dând din mâini cu hotărâre: îl ajuta ea. Întinde mâinile spre fata cu cerceșii, dar n-o atinge bine, că